

Olgu Sunumu

Bir Oksimetolon Yan Etkisi: Rabdomyoliz

An Adverse Effect of Oxymetholone: Rhabdomyolysis

Emre Salçın¹, Serkan Emre Eroğlu¹, Ömer Faruk Çelik¹, Haldun Akoğlu¹
Özge Onur², Arzu Denizbaşı¹

1. Acil Tıp Kliniği, Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 34890, İstanbul, Türkiye

2. Acil Tıp Kliniği, Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 34752, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Oksimetolon çok güçlü bir anabolik steroiddir. Kas gelişimi ve sağlıklı, atletik görünüme sahip olma üzerine büyük etkilere sahiptir. Bu, oksimetolonun sıklıkla amatör atlet ve vücut geliştiren kişiler tarafından kötüye kullanımına neden olur. Burada vücut geliştirmek için reçetesiz olarak kullanılan oksimetolona bağlı gelişen, 32 yaşındaki erkek rabdomyoliz hastası sunulmaktadır. Hastanın plazma kreatin kinaz seviyesi 3436 U/L idi. Ve yine, alkol, yorucu fiziksel egzersiz, travma, cerrahi veya yeni viral enfeksiyon öyküsü ve oksimetolon harici ilaç kullanımı da yoktu. Sonuç olarak, son yıllarda, internet ve spor merkezlerinde anabolik steroidlere reçetesiz ulaşımın kolaylığını görmekteyiz. Bu sebeple, acil hekimleri sağlıklı ve atletik görünümlü rabdomyoliz hastalarında anabolik steroid kullanımını akla getirmelidir.

Anahtar Kelimeler: Anabolik steroid, oksimetolon, rabdomyoliz

ABSTRACT

Oxymetholone is a very potent anabolic steroid. It has also great effects on improving muscle mass and having a healthy/athletic look. That causes Oxymetholone abuse common among body builders and amateur athletes. Here we present a 32 year old male patient with rhabdomyolysis due to the use of unprescribed oxymetholone for bodybuilding. His plasma level of creatine kinase increased up to 3436 U/L. And also, he had no alcohol, strenuous physical exertion, trauma, surgery, or recent viral infection and had not taken any other medications except oxymetholone known to induce rhabdomyolysis. In conclusion, we see that it is easy to reach anabolic steroids without prescription by internet and also public gyms in recent years. Thus, emergency physicians should be aware of anabolic steroid usage in the differential diagnosis of healthy and athletic looking rhabdomyolysis patients.

Keywords: Anabolic steroid, oxymetholone, rhabdomyolysis

GİRİŞ

Oksimetolon, daha az yan etkiye sahip eritropoietin derivelerinin geliştirilmesinden önce, anemi ve osteoporoz tedavisinde kullanılan çok güçlü anabolik bir steroiddir. Bununla birlikte, kas kitlesinin gelişiminde rol oynayarak, sağlıklı ve atletik görünüm kazandırdığı bilinmektedir (1). Bu etkisi sebebiyle, vücut geliştiriciler ve amatör atletlerce yaygın olarak kullanılır. Oksimetolonun hepatotoksik yan etkileri iyi bilinir ve yaygındır fakat böbrek yetmezliği ve rabdomyoliz nadir vakalarda görülmüştür (2). Biz bu vakada oksimetolon kullanımına bağlı gelişen rabdomyoliz ve akut renal hasar olgusunu sunacağız.

OLGU SUNUMU

32 yaşında, sağlıklı görünümlü erkek hasta 3-4 saat önce başlayan kusma, yaygın kas ağrısı, yan ağrısı ve dizüri şikayetleriyle acil servisimize başvurdu. Bilinen hastalığı olmayan hastanın, başvuru anı vital bulguları normal olup, bilateral kostovertebral açı hassasiyeti dışında pozitif muayene bulgusu da bulunmamakta idi. Ön planda rabdomyoliz ve üriner sistem patolojisi düşünülen hastanın kan tetkiklerinden kreatin 2.23 mg/dl ve kreatin fosfokinaz da 3436 U/L idi. Tam idrar ve diğer kan tetkikleri değerleri ise normal sınırlarda ölçüldü (Tablo 1). Yapılan renal ultrasonografide grade 1 renal parankimal hastalık rapor edilen hasta, rabdomyoliz ve buna ikincil gelişen akut böbrek yetmezliği tanılarıyla tedavi ve takip altına alındı. Mevcut bulguları açıklayabilmek üzere tekrarlanan ve ayrıntılandırılan anamnezde hastanın vücut geliştirme amaçlı oksimetolon kullandığı öğrenildi. Bu ilacın, rabdomyoliz ve akut böbrek yetmezliği ile olan ilişkisini sorgulamak üzere “Naranjo ilaç yan etki olasılık skoru” kullanıldı ve 5 puanlık skor elde edildi. Bu sonuca göre “olası neden” kararı verilen oksimetolonun; doktor öneri ve kontrolü olmaksızın 1 ay önce başlandığı, günde 2 kez ve 75 mg olacak şekilde ağızdan alındığı öğrenildi. Serum fizyolojik ile intravenöz hidrasyon

İletişim Bilgileri

Sorumlu Yazar: Serkan Emre Eroğlu

Yazışma Adres: Marmara Üniv. Pendik Eğitim ve Araşt. Hastanesi, Acil Tıp Kliniği 34890 Pendik / İstanbul

Tel: +90 532 301 08 66 **Fax:** +90 0216 625 47 191

E-posta: drseroglu@gmail.com

Makale Gönderi: 10.09.2014 / **Kabul:** 02.11.2014

tedavisi devam etmekte iken, hastanın kendi isteği ile acil servis takibi sonlandırıldı. Kaldığı süre içinde yaklaşık 4000cc sıvı verilen hastanın taburculuğundan hemen önce alınan kan tetkiklerinde tedaviye cevap verdiği saptanan hasta ertesi gün nefroloji polikliniğine gelmek üzere taburcu edildi (Tablo 1). Hastada saptanan mevcut yan etki ise, Türkiye Farmakovijilans merkezine (TUFAM) bildirildi.

TARTIŞMA

Oksimetolon anabolik steroidler sınıfında yer alır ve testosteronun sentetik bir türevidir. Eritropoezi uyarıcı ve yine eritropoietin üretimini artırıcı etkisi vardır. Günümüzde, bu kullanımından ziyade, özellikle vücut geliştiriciler tarafından atletik performansın ve estetik görünümün iyileştirilmesi için kullanıldığı bilinmektedir (3). Rosenfald ve arkadaşları, 2011 yılında yayınlanan makalelerinde, internet ya da marketler yoluyla bu ajana reçetesiz ulaşımın kolay olduğunu; ve bu nedenle de, vücut geliştiricilerin tıbbi endikasyon dışında ve istismar edilecek boyutta yaygın kullandığını rapor etmişlerdir (4).

Amerikan Ulusal Toksikoloji Programı 2011 raporunda, bu kişilerin, normal endojen testosteron üretimi için kullanılan 4-10 mg' dan çok daha fazla olacak şekilde, 40-300 mg arasında günlük dozajlar aldıkları belirtilmektedir (1). Olgumuz da, literatürle uyumlu dozda ve reçetesiz temin edilmiş oksimetolon kullanmış ve renal komplikasyon gelişen bir hastadır. Bununla birlikte, anabolik steroidlerin hepatik, kardiyovasküler ve endokrin sisteme ciddi zararlar verdiği iyi bilinmesine karşın olgumuzda gelişen komplikasyon; literatür bilgilerimize göre daha az sıklıkla görülmektedir (5, 6, 7). Ancak günümüzde, anabolik androjenik steroidlere çok daha kolay ulaşılabilecek ortamın olması ve yine atletik vücut görünümüne sahip olmak isteyen kişi sayısının giderek artması; yan etki profilinin ve dağılımının da değişebileceğini düşündürmektedir.

Sonuç olarak acil tıp doktorları, sağlıklı ve atletik görümlü rabdomyoliz/akut böbrek yetmezliği hastalarının ayırıcı tanısında anabolik steroid kullanımını da göz önünde bulundurmalı ve sorgulamalıdır.

Tablo 1. Acil servis başvuru anı ve taburculuk öncesinde alınan kan tetkikleri sonuçları.

Kan Tetkiki adı (Normal değeri = N)	İlk başvurudaki laboratuvar test sonuçları	4000 ml iv salin infüzyon tedavisi verilerek 6. saatte bakılan laboratuvar test sonuçları
BUN (N: 5-25)	15 mg/dL	15 mg/dL
Kreatin (N: 0.5-1.10)	2.23 mg/dL	2.05 mg/dL
Na (N: 138-147)	141 mEq/L	143 mEq/L
K (N:3.5-5.3)	4.8 mEq/L	4.6 mEq/L
AST (N: 10-37)	83 U/L	87 U/L
ALT (N: 10-40)	40 U/L	39 U/L
CPK (N: 0-190)	3436.06 U/L	2156.2 U/L
Ph (N:7.35-7.45)	7.392	7.389
cHCO ₃ (N: 22-27)	26.3 mmol/L	25.1 mmol/L

KAYNAKLAR

1. Rosenfeld GA, Chang A, Poulin M, Kwan P, Yoshida E. Cholestatic jaundice, acute kidney injury and acute pancreatitis secondary to the recreational use of methandrostenolone: a case report. *J Med Case Rep* 2011; 5: 138.
2. National Toxicology Program. Oxymetholone. *Rep Carcing*. 2011; 12: 338-40.
3. Sjöqvist F, Garle M, Rane A. Use of doping agents, particularly anabolic steroids, in sports and society. *Lancet*. 2008; 371: 1872-82.

4. Pavlatos AM, Fultz O, Monberg MJ, Vootkur A. Review of oxymetholone: a 17 α -alkylated anabolic-androgenic steroid. *Clin Ther* 2001; 23: 789-801.
5. Yamamoto Y, Moore R, Hess H, Guo G, Gonzalez F, Korach K, et al. Estrogen receptor alpha mediates 17alpha-ethynylestradiol causing hepatotoxicity. *J Biol Chem* 2006; 281: 16625-31.
6. Sullivan ML, Martinez CM, Gallagher EJ. Atrial fibrillation and anabolic steroids. *J Emerg Med* 1999; 17: 851-7.
7. Modlinski R, Fields KB. The effect of anabolic steroids on the gastrointestinal system, kidneys, and adrenal glands. *Curr Sports Med Rep* 2006;5:104-9.